

Perashat Vayikrá 5783

Velas: 6:30 pm

Fin Shabat 1: 7:22 pm - R”T: 7:55 pm

Fin Shabat 2: 7:34 pm - R”T: 8:02 pm

מעשה המשפט

Marcos y Lety Amiga

Maasé Bet Din

Rab Rafael Harari

חבר בה"ד אמת ומשפט

¿Y si piensa que yo lo compré?

Caso: Un alumno de Reubén le regaló antes de Pesaj una charola fina para las Matzot, siendo que la etiqueta del precio todavía estaba adherida allí, él supo que la charola vale 1,500 Shekel. Como Reubén está invitado a la boda de la hija de Levy, que será la siguiente semana, ya que tiene mucho compromiso con él, quiere aprovechar el fino regalo que recibió y dárselo a Levy.

Pregunta: ¿Está permitido que Reubén dé el regalo con la etiqueta de precio pegada para que piense que él lo compró por esa cantidad?, y cuál es la Halajá en el caso, que no había una etiqueta con el precio pegada en el regalo, ¿está permitido que Reubén le pida al dueño de la tienda, que coloque una etiqueta por el valor del regalo antes de dar el regalo en la boda?

Respuesta: La Torá prohíbe engañar a cualquier persona, ya sea Yehudí o gentil, ya que la Torá advierte: "No robarás", y no excluye a los gentiles. Este Isur se llama Genebat Daät y es más grave que el robo de dinero. Cualquier engaño en el que la persona induzca a actuar de manera errónea a otra en el negocio o cualquier situación estaría traspasando por este Isur.

También existe la prohibición, ya sea que el engaño se haga de palabra o mediante la realización de un acto determinado o mediante una publicidad engañosa.

La prohibición existe, aún cuando provoque con su acto o palabra que su amigo le retribuya un favor que él no merece.

Según lo anterior, dado que Reubén realmente va a dar un regalo que vale 1,500 shekel no está engañando a Levy, y no está obligado a decirle dónde obtuvo el regalo, si es que lo compró o lo recibió como un regalo. Por lo tanto, se permite dejar la etiqueta con el precio en el regalo, aunque él lo haya recibido como regalo. E incluso si Levy le pregunta dónde lo consiguió, no tiene que responderle, y aún si el empresario interpreta su silencio como una admisión de que él lo compró, no necesita corregirlo.

Por lo tanto, también se permite pedirle al dueño de la tienda una etiqueta con el precio real y pegarla en el regalo, porque efectivamente ese es el valor del regalo que Reubén dio para la boda. Después de todo, Levy sabe que alguien pagó este precio por el regalo, y también sabe que incluso si Reubén lo recibió como regalo, él podría haberse quedado con el regalo caro para él mismo, y traer un regalo más barato a la boda, y sin embargo prefirió dar un regalo lujoso.

Halajá: Se permite dar un regalo con la etiqueta del precio aunque él no lo compró. También está permitido pedirle al dueño de la tienda, que coloque una etiqueta con el precio en el regalo, con la condición de que este sea el precio real del producto. Pero todo esto es mientras Reubén no le diga a Levy que él mismo compró el regalo por ese precio ya que al decir esto estaría traspasando por Genebat Daät.

Halajá Lemaasé

1. El tiempo indicado para comenzar Bedikat Jametz es al inicio de la noche, en Tzet Hacojabim del 14 de Nissan (ש"י"א חל"א סע"י א').

Bediabad si comenzó la Bediká antes de ese momento después de Ben Hashemashot cumple, pero es bueno que en dicha situación continúe la Bediká por unos momentos cuando ya anocheció (חזו"ע פסח עמ"י ל"ג).

2. Media hora antes de Tzet Hacojabim está prohibido comenzar a realizar cualquier trabajo, ya que al ocuparse en esas cosas puede olvidarse de hacer Bedikat Jametz (ש"י"ע שם) (משנ"ב ס"ק ה' מ"ד).

3. También está prohibido comenzar una

Seudá de pan más de Cabetzá antes de la Bediká.

Sin embargo, está permitido comer menos de Cabetzá de pan y/o frutas y verduras (משנ"ב) (שם), de igual manera a partir de Tetz Hacojabim es mejor comenzar la Bediká y no comer ni siquiera eso (משנ"ב ס"ק י"א).

4. Acostumbramos a decir Arbit antes de la Bediká ya que es Tadir, e inmediatamente terminando Arbit ir a hacer la Bediká sin entretenerse con nada (בשם החק) (משנ"ב ס"ק ח' ב' מ"ד) (יעקב, חזו"ע עמ"י מ"ד).

5. Es bueno hacer Netilat Yadaim antes de la Bediká (משנ"ב שם ס"ק ב').

Maasé Sheayá

Amor por la Torá

En 1914 en la ciudad de Ostrava, Polonia, la Primera Guerra Mundial acababa de estallar. La Sra. Yosefah Sheinberg, tenía un problema, se quedó sola en casa, porque su esposo, Rab Yaakov Yitzchak, buscado por el ejército polaco, tuvo que huir a Estados Unidos, ella tuvo que lidiar sola con el miedo a la guerra y la dificultad de mantenerse a sí misma y a sus dos hijos, Avraham Natan y Jaim Pinjas, sin embargo, el intenso amor por la Torá que ella tenía, la inquietaba más que cualquier otra cosa, cómo podría educar a su amado hijo Jaim Pinjas en esa situación?, aunque Jaim iba todos los días con un maestro que enseñaba Torá, sus pensamientos la acosaban, cómo podría saber si Jaim está estudiando correctamente?, después de todo decía "tengo que asegurarme de que crezca para ser un Talmid Jajam".

Se le ocurrió una idea... le pedirá a un Moré privado que estudie con él y esté al tanto de su progreso. Sin embargo, no tenía dinero para eso, apenas lograba subsistir para comer. De repente una idea apareció en su cabeza, la venta de leche en el pueblo es limitada y con moderación por la situación de guerra, buscará una familia que tenga una vaca lechera, les comprará unos cuantos litros de leche por día, los venderá y así podrá sacar dinero para contratar un Moré privado para apoyar el crecimiento de su hijo.

Poner en práctica tal idea en medio de una situación de guerra, cuando es peligrosa andar en las calles era muy arriesgado. Sin embargo, ella no se dio por vencida, escuchó que en un pueblo cercano había una familia que tenía una vaca lechera, pero como era una familia gentil, tendría que trasladar la leche de un pueblo a otro, y ella misma cuidar que sea Jalab Israel. Fue a ese pueblo y estuvo presente durante el ordeño y sólo entonces, regresó a Ostrava con la leche, donde pudo vender la leche y ganar unas monedas diarias para pagarle al Moré y que Jaim Pinjas tuviera la oportunidad de crecer en Torá.

Con esa educación y amor por la Torá creció Jaim Pinjas hasta convertirse en el Gadol Hador Rab Jaim Pinjas Sheinberg Z"l.

בגדר מצות תשבת

התורה אסרה לכל איש ישראל להשאיר חמץ ברשותו בפסח. ולא זו היא לאו שאין בו מעשה, שהרי האדם אינו עושה מעשה להשאיר ברשותו את החמץ אלא החמץ נשאר מאליו, ולכן אינו לוקה על לאו זה. ולפ"ז כתב הרמב"ם (הל' חמץ ומצה פ"א ה"ג) שאם אדם קונה חמץ בפסח, שאז החמץ נכנס לרשותו ע"י מעשה, לוקה עליו, שהרי עשה מעשה.

ותמה המל"מ, הלא בפסחים צה. מבואר דהלאו של בל יראה הוא לאו הניתק לעשה דתשבתו, שהתורה ציוותה להשבת את החמץ מרשותו, והשבתה זו היא תיקון של האיסור שהשאיר את החמץ ברשותו, וא"כ גם היכא שעושה מעשה להכניס חמץ לרשותו עכ"פ יש לפטרו ממלקות מצד לאו הניתק לעשה.

ובאמת דברי הגמרא צריכים תלמוד, אמאי תשבתו נחשב לניתק לעשה. דבפשוטו ניתק לעשה יסודו הוא שהעשה מתקן את האיסור, וזה שייך רק היכא שעשה פעולה אסורה והאיסור כבר נעשה, ובדרך כלל כשעושה פעולה אסורה אין אפשרות לתקן מה שנעשה, ולכן לוקה על מה שעשה.

ובזה אמרה התורה שיש עבירות שאפשר לתקן את האיסור, דהיינו היכן שהאיסור גרם למצב לא תקין, בזה אפשר לתקן את המצב ולהחזירו לקדמותו וכך יתוקן האיסור. וכגון השבת גזילה, שאחרי שגזל נוצר מצב פגום שממונו של הנגזל נמצא ביד הגזול, ובזה אמרה התורה שבמקום שילקה יש לו דרך לתקן את האיסור, על ידי שיחזיר את הממון לנגזל ויתקן את המציאות שנוצרה.

אבל הכא, איסור בל יראה הוא על כל רגע ורגע, שהתורה אסרה שיהיה חמץ ביד ישראל, ואין זה דומה לגזילה שהעבירה יצרה מצב פגום, אלא המצב הפגום נוצר כל רגע מחדש בזה שהחמץ קיים ברשותו, וא"כ המצוה להשבת את החמץ עתה לא באה כתיקון לאיסור שנוצר, כי מה שהיה היה ועתה כל רגע יש שוב איסור, ועל זה בא העשה לומר שלפחות מכאן ולהבא לפחות ישבית את החמץ מרשותו, ואין זה תיקון על העבר, וא"כ לאו הניתק לעשה.

אך באמת בסוגיא במכות יד. נראה מדברי הראשונים שיש שני מיני לאו הניתק לעשה, דמבואר שם דכל לאו שקדמו עשה, דהיינו שהעשה נכתב לפני הלאו, אינו לאו הניתק לעשה, כגון העשה דשילוח טמאים, דכתיב "וישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב וגו' ולא יטמאו את מחנהם", דלא אמרינן שהלאו דלא יטמאו את מחנהם הוא ניתק לעשה של "וישלחו מן המחנה", כיון שהעשה נכתב לפני הלאו. והקשה הריטב"א, הלא מצות השבת גולה נאמרה בתורה לפני הלאו דלא תגזול, ואמאי לאו הלאו שקדמו עשה. ותירץ דכל מה דבעינן שיכתב העשה דווקא אחר הלאו הוא רק בעשה שבמציאות שייך לקיימו גם לפני הלאו, כגון שילוח טמאים, שיש מצוה לשלחם גם אם לא עברו באיסור כניסה, כגון שנטמאו בעזרה, אבל עשה שכל האפשרות לקיימו נוצרת רק אחרי עבירת הלאו כגון השבת גולה, הוי ניתק לעשה, למרות שבסדר הדברים בתורה הלאו קודם.

ולכאורה מתבאר מדברי הריטב"א שיש שני דינים בלאו הניתק לעשה. הסוג הראשון הוא עשה שמתקן את המציאות של העבירה וכמו שכתבנו, וזה שייך רק שבעשה כל מציאותו נוצרה רק אחרי שעבר הלאו, ועשה זה בהכרח במהותו הוא תיקון הלאו, כיון שזה כל מה שהעשה בא לומר, אם גזלת תתקן ותחזיר. והסוג השני הוא עשה שבמציאותו שייך גם לפני הלאו, דהוא אינו תיקון הלאו

שהרי הוא קיים ועומד בפני עצמו. וכגון מצות שילוח טמאים, שלא באה לתקן את הלאו של מי שנכנס טמא בעזרה אלא היא מצוה עומדת בפני עצמה, שיש לשלח את הטמאים מן העזרה. ובדין זה השני נאמרה ההלכה שרק אם העשה נכתב אחר הלאו הוי לאו הניתק לעשה, אע"פ שהעשה אינו תיקון של הלאו.

וביאור הדבר, שאם המצוה נאמרה בפירוש אחר הלאו, התורה גילתה שזה מה שיש לעשות לאחר עבירת הלאו, ונאמרה כאן קביעה שבלאו זה אין ללקות על העבר אלא יש לעשות מעשה מצוה שישנה את המציאות האסורה של העבירה, ובוזה יפטר ממלקות, אע"פ שלא תיקן את מה שהיה, אבל עכ"פ שינה את המציאות האסורה שנוצרה, והתורה קבעה שזה מה שצריך לעשות במקום ללקות על העבר. וזה פירוש הלשון "לאו הניתק לעשה", ולא אמרו "לאו המתכפר בעשה", אלא הוא דין מיוחד של "ניתוק", דהתורה ניתקה את הלאו לעשה במקום לעונש ("וניתוק" היינו חיבור ויעוד לכיוון מסוים, וכדמצינו לשון זה בעוד מקומות, כגון "אשם שניתק לרעה").

וז"ל רש"י מכות יד: ד"ה כל, "שנתק הכתוב את העשה להיות ענשו של לאו ותקונו, לומר לא תעשה כך, ואם עשית עשה זאת והפטר", והיינו כמש"כ שניתק לעשה אינו בהכרח תיקון מציאותי על העברה אלא עיקרו הוא שזה גילוי מילתא מה יש לעשות לאחר שעבר על הלאו.

ומעתה גם בלאו דבל יראה שמוציאותו היא כל רגע, וההשבתה ברגע זה אינה מתקנת את האיסור של הרגע הקודם וכפי שהקשינו, עדיין שייך לומר שזה ניתק לעשה, דהשאת חמץ ברשותו יצרה מציאות של איסור, וקבעה התורה שבמקום ללקות עליו לבער את החמץ ולבטל את המציאות האסורה, וניתקה התורה את הלאו למצות עשה במקום למלקות.

אמנם עדיין הדבר תלוי בגדר מצות תשבתו, דהנה יש לחקור בגדר מצות תשבתו, האם היא מצוה ביחס לחמץ, שאם יש חמץ ברשותך יש עליך מצוה לשרפו, או שהיא מצוה על הגברא, שעליך לבער את החמץ מרשותך. ונחדד את החקירה ע"פ דוגמא, דהנה יש מצוה להניח תפילין ויש מצוה לעשות מעקה, דהמצוה להניח תפילין בוודאי אינה מצוה בחפצא של התפילין שיונח על ראש הגברא, אלא מצוה על הגברא להניח תפילין, והתפילין עצמם הם רק מסייעות לגברא לקיים את המצוה. ואילו המצוה לעשות מעקה היא מצוה על החפצא שיהיה מעקה בבית. ואע"פ שהרי בשניהם בוודאי כל המצוה היא על הגברא שיעשה פעולה מסוימת, ואילו ייעשה מעקה מאליו לא נתקיימה שום מציאות של מצוה, אבל נקודת החילוק היא ב"מחייב" של המצוה, כי כל פעולה מחויבת נובעת מכך שצריך להגיע למצב מסוים וזה מה שמחייב את הפעולה, ובתפילין המחייב הוא לא ביחס לתפילין שהם יונחו על ראש הגברא, אלא שהגברא יבנה עטור בתפילין, ועל זה נאמרה המצוה, ואילו במעקה הוא להיפך, דבוודאי המחייב של המצוה הוא שיהיה מעקה, ועל זה נאמרה המצוה, שמוטל על הגברא לדאוג לכך.

ומעתה יש לדון במצות ביעור חמץ, האם המחייב של המצוה הוא ביחס לחמץ, שהחמץ צריך להתבער, דכשיש חמץ ברשותו של ישראל הוא צריך להיות מבוער מהעולם, והאחריות לכך מוטלת על הבעלים, והחפץ הוא המחייב את

המצוה, דומיא דמעקה, או שהמחייב הוא הגברא, שלא יהא לו חמץ ברשותו, וממילא צריך לבער כדי שלא יהיה מצב שיש חמץ ברשותו. ולכאורה הדבר תלוי במחלוקת ר' יהודה ורבנן, דלר' יהודה דביעור חמץ בשריפה דווקא, הוי דין בחמץ שצריך להתבער, ולרבנן דאף מפרר וזורה לרוח הוי דין בגברא שלא יהא חמץ ברשותו.

דלכאורה מה שנתבאר דתשבתו מנתק את הלאו דבל יראה, תלוי בהנ"ל, דלרבי יהודה שביעור חמץ הוא מצוה על החפצא, בוודאי המצוה להשבת היא ניתוק של הלאו דבל יראה, דהתורה אומרת למי שעבר על הלאו והשאיר חמץ ברשותו מה עליו לעשות, אם השארת חמץ ונוצר מצב של איסור עליך לעשות בו פעולת השבתה, ואמנם פעולה זו אינה מתקנת את האיסור שהיה וכן"ל, אבל עכ"פ יש ניתוק של הלאו לפעולת עשה. אבל לרבנן שביעור חמץ הוא מצוה על הגברא שלא יהיה חמץ ברשותו, אין כאן ניתוק של הלאו דבל יראה, שהרי המצוה לא אומרת מה לעשות עם חמץ ברשותו, אלא היא מצוה שלא יהיה חמץ ברשותו, ואין בעשה שום התייחסות למצב של האיסור שנוצר אחרי שהשאיר.

ובחידושי רבינו חיים הלוי פ"א מחמץ ומצה ה"ג, כתב וז"ל, "דמצות תשבתו בשארי השבתות (דהיינו תשבתו לדעת רבנן שהשבתתו בכל דבר ולא דווקא בשריפה) הוי עיקר המצוה שלא יהא להבעלים חמץ, משא"כ אם מצוה בשריפה הוי מצוה שחילל בהחפצא של החמץ דחלה בו דין שריפה", עכ"ל. ולכאורה נראה שכונתו כמו שנתבאר, דלרבנן מצות תשבתו היא מצוה על הגברא שלא יהא חמץ ברשותו, ולר' יהודה היא מצוה על החמץ, שהחמץ ישרף. וע"ש בהמשך דבריו שכתב לפ"ז לגבי הנידון האם בל יראה הוי לאו הניתק לעשה וז"ל, "דהטעם דלא חשוב לאו הניתק לעשה צ"ל דהוא משום דס"ל דהך תשבתו עיקרו הוא איסור עשה שלא יהא לו חמץ, והוי כמו כל דברים האסורין בעשה ול"ת דלא הוי ניתק לעשה, וא"כ לא שייך זאת אלא אם נימא דהשבתתו בכל דבר, וכש"נ דלמ"ד השבתתו בכל דבר עיקר הקרא דתשבתו הוא שלא יהא להם חמץ, משא"כ אם נימא דמצוה בשריפה א"כ הויא מצוה הנעשית בגוף החפץ, ואז פשיטא דהוי ניתק לעשה כמו שריפת נותר וכדומה". ולכאורה נראה דכונתו כמו שנתבאר.

ויש שהבינו בכונתו דס"ל דלרבנן שהשבתתו בכל דבר גדר המצוה הוא שלא יהא חמץ ברשותו, ולא שיש מצוה להשבת אלא יש מצוה שלא יהיה חמץ, ואין קיום מצוה בפעולת ההשבתה. ולכאורה כך פירש דבריו החזו"א בגליונות, ולכן הקשה עליו מהא דאיתא בפסחים כו: דביעור חמץ דמי לשריפת נותר, ומשריפת נותר יליף ר' יהודה לשריפת חמץ שהיא דווקא באש ולא בכל דבר, ולדברי הגר"ח שהמצוה היא שלא יהיה לו חמץ אין שייך לדמות כלל לשריפת נותר דשם וודאי המצוה היא על פעולת שריפה. ואין לומר דהא גופא יליף ר' יהודה מנותר שגם בשריפת חמץ המצוה היא על החפצא, דזה וודאי א"א ללמוד זה מזה.

ולפמשנ"ת בכונת הגר"ח א"ש, דוודאי גם בשריפת חמץ המצוה היא להשבת ולא רק שיהיה מושבת, בין לר' יהודה ובין לרבנן, אבל על כל פנים לרבנן לא הוי ניתק לעשה כי המצוה לא מורה מה לעשות אחרי שנוצר מצב אסור, אלא היא מצוה להביא למצב שלא יהיה חמץ, ואין זה ניתוק ללאו אלא אדרבה חזרה על הלאו בלשון עשה.

<p>DINÉ TORÁ</p> <p>Comuníquese al cel. (+52) 55 3214 4312</p>	<p>SERVICIOS</p> <p>Contrato de renta, venta, preventa, inversión, sociedad, testamentos, Heter Iská otros.</p>	<p>ASESORÍA</p> <p>Consultas telefónicas, citas, preguntas.</p>	<p>CONTACTANOS</p> <p>Cel. (+52) 55 3214 4312 Email: Betdinemetumishpat@gmail.com Dirección: Moliere 128, Polanco, CDMX</p>
---	--	--	--